

Перспективи розвитку фандрайзингу в умовах глобалізації та цифровізації економіки

Фандрайзинг – це професійна діяльність щодо мобілізації фінансових та інших ресурсів для реалізації соціально значущих і науково-дослідних неприбуткових проєктів. Тобто мова йде про діяльність по залученню ресурсів на некомерційні проєкти. Людину, яка займається залученням ресурсів, зазвичай називають «фандрайзером», а тих, від кого організація отримує підтримку, – донорами. Донорами можуть виступати: міжнародні організації, державні установи, комерційні структури, громадські некомерційні організації, приватні особи або тощо. За для успішного виконання своєї місії некомерційній організації потрібні ресурси.

Під поняття ресурси підпадають не тільки гроші, а й товари, приміщення, послуги, кваліфікований персонал, час, контакти, інформація також нерідко залучають особисті зв'язки, «друзів», підтримки та ЗМІ. Суб'єктами фандрайзингу є неприбуткові організації (НПО), які займаються пошуком необхідних ресурсів для реалізації проєктів.

Фандрайзингові процеси завжди йдуть по так званому циклу фандрайзингу. Всі вони так чи інакше містять ряд основних елементів. Спочатку ми оцінюємо потреби своєї організації або проєкту в ресурсах, а також цінність вашого проєкту з точки зору потенційних донорів. Потім ми повинні оцінити можливі джерела підтримки.

Наступним етапом буде вибір технологій, способів звернення за підтримкою, а також власне звернення. Закінчується все вдячністю донорам і оцінкою виконаної роботи. (Наскільки ефективно було все зроблено? Чи була досягнута мета? Що можна поліпшити / додати? Так ми плавно повертаємося до першого пункту – з новою оцінкою потреб). При правильній організації роботи цей цикл стає безперервним.

Прискорений розвиток ІТ-технологій, онлайн-сервісів та й загалом цифровізація економіки призводить до створення більш широкого доступу до ресурсів, ліквідації посередників та фінансової децентралізації не лише для приватних чи економічних суб'єктів, але й для осіб, які працюють у «третьому секторі» – неурядових організацій, фондів, об'єднань, що одночасно відповідають п'яти вимогам: організовані, приватні, самоврядовані, добровільні і не розподіляють прибуток.

Важлива роль у проведенні фандрайзингової діяльності належить інноваційним технологіям та інтернет. Залучення ресурсів переважно відбувається шляхом застосування мобільних та інтернет-технологій для побудови і посилення взаємодії між стейкхолдерами, зацікавленими в позитивному результаті від соціального проєкту чи стартапу. Залучення коштів онлайн є доволі простим у використанні, доступним, зручним та економним способом фінансування.

На сьогоднішній день у сучасному світі існує дуже багато різноманітних варіантів збору коштів для реалізації власних ідей, проєктів, стартапів. Традиційні (офлайн) методи залишаються важливими, проте – за умов глобалізації та тотальної цифровізації економіки з'явилося набагато більше можливостей для онлайн-фандрайзингу, який дає доступ до локально необмежених ресурсів. Більш того, за допомогою інтернету та електронної пошти можна здійснювати безпосередню розсилку (мейлінг), брати участь у краудфандингу та краудсорсингу соціальних проєктів та навіть вести віртуальні переговори з донором. Соціальні мережі також стали доволі популярним, та що не менш важливо – ефективним засобом фандрайзингу. Також набуває популярності цифрова філантропія (проведення акції через СМС).

Одним з найважливіших джерел пошуку донорів є інтернет – на спеціальних інформаційно-пошукових серверах можна знайти інформацію про перелік фондів та грантодавчих установ, а також розмістити відомості про себе та свою діяльність (створення власного веб-сайту). Не новиною для нас є такий маркетинговий інструмент – QR-код, який теж є перспективним фандрайзинговим засобом збору коштів.

Незважаючи на переваги і можливості застосування цифрових технологій для залучення ресурсів, на всі маркетингові зусилля, активну роботу блогерів та копірайтерів, лише третина всіх благодійних внесків надходять через онлайн-канали.

Більшість донорів не прагнуть отримати задоволення якихось емоційних потреб, пов'язаних з фандрайзингом, вони не мають потреби у визнанні оточенням. Саме онлайн-фандрайзинг спроможний забезпечити анонімність пожертвувань у найкращий спосіб. Питання стосовно анонімності виникає саме у момент, який відділяє прийняття рішення від переказу коштів. В Україні найчастіше використовують такі системи онлайн-платежів: PayPal, WebMoney, ApplePay, iPay, Portmone, LiqPay, Platon, EasyPay, MoneyGram.